

Πώς ήταν η οικονομία της χώρας το 1981, που ανέλαβε το ΠΑΣΟΚ την διακυβέρνηση της χώρας:

Η Ελληνική Οικονομία το 1981 είχε τα εξής μεγάλα παραδοσιακά διαρθρωτικά προβλήματα μέχρι το 1981:

- α) αναποτελεσματικός δημόσιος τομέας,
- β) ιδιωτικές επιχειρήσεις, που στηρίζονταν δεκαετίες ολόκληρες στον προστατευτισμό, μέσω δασμών και κρατικών επιδοτήσεων,
- γ) ύπαρξη μεγάλων τομέων με έντονα χαρακτηριστικά παρασιτισμού και κερδοσκοπίας.

Τα προβλήματα αυτά οξύνθηκαν ακόμη περισσότερο με την ένταξη της χώρας μας στην Ε.Ο.Κ., λόγω της έλλειψης της κατάλληλης προετοιμασίας και στον ιδιωτικό και στον δημόσιο τομέα.

Η Ε.Ο.Κ. επέβαλε τη σταδιακή μείωση των προστατευτικών δασμών και των επιδοτήσεων στην εγχώρια παραγωγή, με αποτέλεσμα τη μείωση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών προϊόντων.

Ταυτόχρονα τα βασικά μακροοικονομικά μεγέθη της οικονομίας το 1981 ήταν σε απαράδεκτη κατάσταση.

Συγκεκριμένα ο ρυθμός αύξησης του πληθωρισμού ήταν 25%, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών ήταν στο ποσό των 2,5 δισ. δολλαρίων, τα διαθέσιμα της χώρας σε συνάλλαγμα ήταν 1,2 δισ. δολάρια, οι εισροές ξένων μη δανειακών κεφαλαίων στην Ελλάδα ανέρχονταν σε 1 δισ. δολάρια, η αύξηση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (Α.Ε.Π.) ήταν μηδενική, οι επενδύσεις είχαν αρνητική τάση και το έλλειμμα του δημόσιου τομέα ήταν 14,7% σαν ποσοστό στο Α.Ε.Π. παρά το γεγονός ότι η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας ασκούσε επί σειρά ετών πολιτική λιτότητας για τον εργαζόμενο και περιορισμένη, αν όχι ανύπαρκτη, κοινωνική και αναπτυξιακή, πολιτική μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.).

Μέσα σ' αυτή τη δυσμενή οικονομική συγκυρία, το ΠΑ.ΣΟ.Κ. κλήθηκε να αναλάβει τη διακυβέρνηση της Χώρας, έχοντας παράλληλα να αντιμετωπίσει και άλλα προβλήματα, όπως:

- η στήριξη και βελτίωση των εισοδημάτων των εργαζόμενων, που είχαν συρρικνωθεί σημαντικά από την πολιτική λιτότητας της Νέας Δημοκρατίας,
- η καθιέρωση του Κράτους Πρόνοιας,

- η αναβάθμιση και διεύρυνση των δημοκρατικών θεσμών και η προώθηση της αποκέντρωσης και
- ο εκσυγχρονισμός του πολεμικού υλικού, ώστε να βελτιωθεί το αξιόμαχο των Ενόπλων Δυνάμεων, εν όψει της Τουρκικής απειλής.

Σε ποιά κατάσταση έφερε το ΠΑ.ΣΟ.Κ. την οικονομία στο τέλος του 1988;

Το 1988 τα βασικά μεγέθη της Ελληνικής Οικονομίας εμφάνισαν σημαντική βελτίωση και η οικονομία μπήκε σε μία ανοδική πορεία.

Πιο συγκεκριμένα:

- Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (Α.Ε.Π.) σε σταθερές τιμές αυξήθηκε για πρώτη φορά στη δεκαετία του 1980 κατά 4%. Στην αύξηση αυτή συνέβαλαν σημαντικά οι ιδιωτικές επενδύσεις, που αυξήθηκαν κατά 11,1%.
- Η ιδιωτική κατανάλωση επίσης αυξήθηκε κατά 3,7%, ύστερα από τη σημαντική αύξηση του πραγματικού διαθέσιμου εισοδήματος κατά 8,1%.
- Το πραγματικό εισόδημα των εργαζόμενων σημείωσε επίσης σημαντική αύξηση, η οποία κατά ένα μέρος καλύφθηκε από την άνοδο της παραγωγικότητας, με αποτέλεσμα το κόστος εργασίας και ο πληθωρισμός να μην επιβαρυνθούν και να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας.
- Ο πληθωρισμός μειώθηκε στο 13,5%.
- Το ποσοστό ανεργίας παρέμεινε στο 7,5%, παρά τη σχετικά ταχύτερη αύξηση του εργατικού δυναμικού από το ρυθμό άνοδου της απασχόλησης. Σημειώνεται ότι το ποσοστό αυτό είναι σημαντικά χαμηλότερο από εκείνα των χωρών της ΕΟΚ, που είναι 11,3%.
- Σημαντική βελτίωση σημειώθηκε και στο έλλειμμα του ισοζυγίου πληρωμών, το οποίο το 1988, μετά από 25 χρόνια, κατέβηκε στα 957 εκ. δολάρια (1,8% ως ποσοστό του Α.Ε.Π.). Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι, εάν αφαιρεθούν οι καταβαλλόμενοι τόκοι από τις έδηλες πληρωμές, το ισοζύγιο πλη-

ρωμών εμφανίζει για πρώτη φορά πλεόνασμα της τάξης του 1,3% του Α.Ε.Π.

- Οι καθαρές δανειακές ανάγκες (καθαρό έλλειμμα) του δημόσιου τομέα σε δημοσιονομική βάση παρέμειναν περίπου στα ίδια επίπεδα του 1981 (15,2% ως ποσοστό του Α.Ε.Π.).
- Ο καθαρός εξωτερικός δανεισμός, για δεύτερη συνεχή χρονιά παρέμεινε μηδενικός και
- Το ύψος των συναλλαγματικών διαθεσίμων έφθασε τα 4,6 δισ. δολάρια.

Ποιά η κατάσταση της Ελληνικής Οικονομίας το πρώτο εξάμηνο του 1989;

Οι παραπάνω ευνοϊκές εξελίξεις του 1988 που σημειώθηκαν στην Ελληνική Οικονομία, συνεχίστηκαν και το πρώτο εξάμηνο του 1989, παρότι ήταν προεκλογική περίοδος. Πιο συγκεκριμένα:

- Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών το πεντάμηνο Ιανουαρίου - Μαΐου 1989 συνεχίζει σταθερά την μείωση έναντι της αντίστοιχης περιόδου 1988 (μέχρι Απρίλιο μείωση 33%, Μάιος μείωση 7,5%).
- Το ύψος των συναλλαγματικών διαθεσίμων στο 5μηνο είναι 3,6 δισ. δολάρια, έναντι 3,3 δισ. δολαρίων την αντίστοιχη περίοδο του 1988.
- Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή μέσα στο 5μηνο 1989 αυξήθηκε μόνο κατά 3,9%, έναντι αύξησης 4,7% το 1988 και 7,7% το 1987.
- Ικανοποιητική ήταν και η εξέλιξη της οικοδομικής δραστηριότητας (αύξηση νέων αδειών τον Απρίλη 1989 35% έναντι του Απρίλη 1988).
- Οι επενδύσεις συνέχισαν την ικανοποιητική τους πορεία.
- Η εκτέλεση του Γενικού Προϋπολογισμού του Κράτους το πρώτο εξάμηνο 1989 έγινε ως εξής:
  - Τα έσοδα του τακτικού προϋπολογισμού αυξήθηκαν σε σχέση με το 1988 κατά 6,9%, έναντι αύξησης 6,5% της αντίστοιχης περιόδου του 1988 σε σχέση με το 1987. Δηλαδή παρότι φέτος ήταν προεκλογική περίοδος, τα έσοδα αυξήθηκαν περισ-

σότερο από ό,τι το 1988.

- Οι δαπάνες αυξήθηκαν σε σχέση με το πρώτο εξάμηνο του 1988 κατά 17% , έναντι πρόβλεψης ετήσιας αύξησης για όλο το 1989 17,9% .

Ποιά η εξέλιξη της οικονομικής κατάστασης της χώρας από Ιουλίου - Οκτωβρίου 1989;

Η εξέλιξη, δυστυχώς, των παραπάνω βασικών μακροοικονομικών μεγεθών άλλαξε σημαντικά στο διάστημα από Ιουλίου μέχρι Οκτωβρίου 1989. Πιο συγκεκριμένα:

. Παρατηρήθηκε επιδείνωση του ελλείμματος του δημόσιου τομέα και μάλιστα τον Οκτώβρη 1989 η κατάσταση διαμορφώθηκε ως ακολούθως:

- Ο ρυθμός αύξησης των δαπανών του Τακτικού προϋπολογισμού ανέβηκε στο 23,6% , έναντι 19% της αντίστοιχης περιόδου 1988.

- Ο ρυθμός αύξησης των εσόδων ήταν 10,7% έναντι 8,2% της αντίστοιχης περιόδου του 1988.

- Το έλλειμμα του Γενικού Προϋπολογισμού του Κράτους αυξήθηκε κατέ 46,9% .

Συμπερασματικά από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει ότι η διαχείριση των δημοσίων οικονομικών που ασκήθηκε το πρώτο εξάμηνο του 1989 ήταν υπεύθυνη και συνετή, χωρίς να επηρεαστεί από την προεκλογική περίοδο και αποσκοπούσε στον περιορισμό των δαπανών και του ελλείμματος. Αντίθετα η δημοσιονομική διαχείριση της περιόδου μετά τις εκλογές του Ιούνη 1989 αλλάζει σημαντικά, κάτω από την αλόγιστη, την ανεύθυνη και μικροκομματική πολιτική της συγκυβέρνησης του κ. Τζαννετάκη, με αποτέλεσμα την έξαρση του ελλείμματος του δημόσιου τομέα.

- Αύξηση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών κατά 192% .

- Το ύψος των συναλλαγματικών διαθεσίμων από 5,2 δισ. δολάρια που ήταν στο εννεάμηνο του 1988, μειώθηκε στα 3,9 δισ. δολάρια το εννεάμηνο 1989.

- Ο πληθωρισμός, λόγω της απελευθέρωσης των τιμών βασικών ειδών διατροφής, παρά το πάγωμα των αυξήσεων των τιμολογίων των ΔΕΚΟ για προεκλογικούς λόγους, κυμάνθηκε στα ίδια περίπου επίπεδα, αλλά με σαφή επιτάχυνση τόσο του Δείκτη Τιμών Χονδρικής, όσο και του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή.

Τί έφταίξε και έγινε αυτή η ερνητική εξέλιξη στην οικονομία στο Β' εξάμηνο 1989.

- Η ανεύθυνη και για καθαρά κομματικούς λόγους συμπεριφορά της Νέας Δημοκρατίας, αλλά και της Κυβέρνησης Τζανεττάκη, σε όλη τη χρονική περίοδο από το τέλος Μάη 1989 μέχρι και σήμερα.

Πιο συγκεκριμένα:

1) Η έμμεση αλλά σαφής εξαγγελία του κ. Μητσοτάκη το τέλος Μάη 1989 στην Πάτρα για υποτίμηση της δραχμής, πράγμα που έπληξε το κλίμα εμπιστοσύνης που η Κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. με επιτυχία είχε εμπεδώσει στο εσωτερικό της χώρας και στο εξωτερικό, έναντι της ελληνικής οικονομίας.

Έτσι λόγω της έρπουσας αυτής φημολογίας:

α) Οι εισαγωγείς και επιχειρηματίες απέσυραν αμέσως τις καταθέσεις τους από τις ελληνικές τράπεζες και τις έστρεψαν σε αγορά εισαγόμενων προϊόντων, προκειμένου να κάνουν υπεραποθεματοποίηση και έτσι να κερδοσκοπήσουν την ώρα της ενδεχόμενης υποτίμησης. Αυτό είχε σαν άμεση συνέπεια τη μείωση των καταθέσεων και στην αύξηση του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου, έρα και του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών.

β) Οι Έλληνες καταθέτες γενικά, για να μη χάσουν από την ενδεχόμενη υποτίμηση της δραχμής, δεν κατέθεταν τις αποταμιεύσεις τους ή και απέσυραν τις καταθέσεις τους και τις έστρεψαν σε αγορά ακινήτων και αγαθών γενικά, πράγμα που οδήγησε και στην αύξηση των τιμών, έρα οδήγησε σε άσκηση πληθωριστικών πιέσεων με παραπέρα επιπτώσεις και στο έλλειμμα του δημόσιου τομέα.

γ) Οι μετανάστες και οι ναυτικοί, μπροστά σε αυτή την αβεβαιότητα της οικονομίας που καλλιεργήθηκε έντέχνα, έπαυσαν να στέλνουν το συνάλλαγμα τους στην Ελλάδα.

δ) Οι ξένοι επενδυτές επίσης σταμάτησαν να τοποθετούν τα κεφάλαιά τους ποικιλοτρόπως στην Ελλάδα.

Για να αντιμετωπίσει τις παραπάνω συνέπειες της ανεύθυνης πολιτικής της Ν.Δ. η κυβέρνηση Τζανεττάκη και η Τράπεζα της Ελλάδας, αναγκάστηκε και περιώρισε το πιστωτικό πρόγραμμα, με δυσάρεστες συνέπειες για τους μικρομεσαίους επαγγελματίες (περιορισμός δανείων), αλλά και αύξησε το επιτόκιο των εντόκων γραμματίων και των ομολόγων του Δημοσίου, προκειμένου να δημιουργήσουν αυξημένα κίνητρα για την χρηματοδότηση των αναγκών του Δημοσίου τομέα, πράγμα που είχε σαν συνέπεια την περαιτέρω αύξηση των δαπανών του Δημοσίου, άρα και του ελλείμματος του Δημόσιου τομέα.

2) Η έλλειψη οικονομικής πολιτικής στο διάστημα από Ιουλίου μέχρι Νοεμβρίου 1989, αλλά και η αβασάνιστη και ανεύθυνη πολιτική που ακολουθήθηκε στην εκτέλεση του Γενικού Προϋπολογισμού του Κράτους για καθαρά κομματικούς λόγους από την Κυβέρνηση του κ. Τζανεττάκη. Πιο συγκεκριμένα:

Ενώ επισήμανε η κυβέρνηση Τζανεττάκη το πρόβλημα του ελλείμματος του Δημόσιου τομέα και θα έπρεπε να συνεχίσει τη συνετή και υπεύθυνη πολιτική στην εκτέλεση του Προϋπολογισμού 1989, που άσκησε η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, έκανε το τελείως αντίθετο, πράγμα που όξυνε το πρόβλημα του ελλείμματος.

Ειδικότερα στο τετράμηνο Ιουλίου-Οκτωβρίου 1989 α) έκανε προεκλογικές παροχές που προκάλεσαν δαπάνες πάνω από 120 δισ. δρχ. σε ετήσια βάση, χωρίς να υπάρχουν γραμμένες στον Προϋπολογισμό αντίστοιχες πιστώσεις (30 δισ. επέκταση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, 80 δισ. για αύξηση αποδοχών επιλεκτικά ορισμένων κατηγοριών εργαζομένων καθώς και των αποδοχών των "ημετέρων" συμβούλων, Προέδρων ΝΠΔΔ, Οργανισμών κ.λ.π., 3 δισ. στους αλευροβιομηχάνους, 3 δισ. σε Ιερούς Ναούς και διάφορα σωματεία και οργανισμούς μέσω των εσόδων των Κρατικών Λαχείων, 2δισ. μέσω του ΕΤΕΡΨ του ΥΠΕΧΩΔΕ κ.λ.π.).

β) Ανέστειλε τη βεβαίωση και είσπραξη των εσόδων του Κράτους για ολόκληρο σχεδόν το β' εξάμηνο του 1989 με τις προφορικές οδηγίες για την αναστολή των φορολογικών ελέγχων σε όλη την Ελλάδα, την αναστολή και κατάργηση των αναγκαστικών μέσων είσπραξης των εσόδων, την έκδοση σωρείας αποφάσεων για ρύθμιση των εκκρεμών φορολογικών υποθέσεων, αλλά και σημαντικών ποσών χρεών προς το Δημόσιο.

Ταυτόχρονα με τις αποφάσεις του τότε Υπουργού Οικονομικών για ουσιαστική αποπεινικοποίηση των αδικημάτων της φοροδιαφυγής και για τροποποίηση του κώδικα Φορολογικών Στοιχείων, ανέτρεψε η Κυβέρνηση Τζανεττάκη την αντίληψη που με μεγάλη προσπάθεια πέρασε η Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ για συμμετοχή στην πάταξη της φοροδιαφυγής ολόκληρου του ελληνικού λαού και δημιούργησε κλίμα φορολογικής αсуδοσίας. Αυτό είχε σαν συνέπεια, μεταξύ άλλων τη μη έκδοση θεωρημένων αποδείξεων λιανικής πώλησης και γενικά φορολογικών στοιχείων, με αποτέλεσμα τη μη είσπραξη από το Δημόσιο του Φ.Π.Α. και των άλλων έμμεσων και επιρριπτόμενων στους καταναλωτές φόρων.

Έτσι η αύξηση των δαπανών και η μείωση των εσόδων το β' εξάμηνο 1989 δημιούργησε για πρώτη φορά ταμειακές δυσχέρειες στο Δημόσιο. Πρέπει να σημειωθεί ότι στα οκτώ χρόνια Κυβέρνησης ΠΑΣΟΚ δεν υπήρξε ποτέ πρόβλημα χρηματοδότησης των αναγκών του Δημοσίου τομέα και ποτέ δεν δημιουργήθηκε πρόβλημα για μη πληρωμή μισθών - συντάξεων ή άλλων υποχρεώσεων του Δημοσίου.

3) Η επίκληση από τη Νέα Δημοκρατία, σαν εθνικού λόγου για να γίνουν οι εκλογές το Νοέμβριο του 1989, της "κακής" κατάστασης της οικονομίας.

Αυτό επέτεινε την αβεβαιότητα για την οικονομία και επέφερε και άλλα πλήγμα στο κλίμα εμπιστοσύνης, που είναι ο αναγκαίος όρος για να πετύχει η οποιαδήποτε οικονομική πολιτική σε μια χώρα.-